

Hanna Celoch
Dorota Tkaczyk
Biblioteka Politechniki Lubelskiej
h.celoch@pollub.pl
d.tkaczyk@pollub.pl

Serwis *Dla Studentów* jako przykład informacji dedykowanej – z doświadczeń Biblioteki Politechniki Lubelskiej

Streszczenie: W artykule omówiono serwis informacyjny *Dla Studentów*, będący zbiorem źródeł ze zbiorów Biblioteki Politechniki Lubelskiej, baz i zasobów zewnętrznych dostępnych w internecie w modelu open access. Serwis ma służyć pomocą do nauki i pisania prac dyplomowych, dlatego jest wyselekcjonowany pod kątem kierunków studiów prowadzonych na sześciu wydziałach Politechniki Lubelskiej. Serwis zawiera również linki do wirtualnego dziekanatu, samorządu, poczty studenckiej, a także poradniki, materiały szkoleniowe oraz harmonogramy szkoleń.

Słowa kluczowe: informacja skierowująca, informacja dedykowana, serwis informacyjny, serwis dziedzinowy, źródła informacji, zasoby informacji, Biblioteka Politechniki Lubelskiej

Wprowadzenie

Zadaniem serwisów tematycznych jest zaspokajanie potrzeb informacyjnych użytkowników poprzez udostępnianie wysokiej jakości informacji o źródłach z danej dziedziny wiedzy, dostępnych lokalnie lub opublikowanych w WWW. Selekcja i ocena indeksowanych zasobów dokonywana jest na podstawie opracowanych kryteriów, jakie muszą spełniać źródła, aby zostały włączone do zbioru informacyjnego serwisu. Podstawą przy tworzeniu serwisu jest określenie grupy użytkowników docelowych oraz zakresu tematycznego, kolejnym – opracowanie i stosowanie kryteriów oceny i selekcji zasobów, czyli opracowanie mechanizmów regularnego sprawdzania aktualności i poprawności odesłań hipertekstowych do zasobów sieciowych, kontrola przydatności informacji i permanentna aktualizacja zbioru informacyjnego¹.

Serwis dedykowany *Dla Studentów*

Wśród serwisów tematycznych funkcjonujących na stronach WWW bibliotek akademickich przeważają takie, które są skierowane dla całej społeczności uczelni, zarówno pracowników naukowych, jak i studentów. W Bibliotece Politechniki Lubelskiej (BPL) przygotowano usługę zorientowaną na potrzeby edukacyjne studentów. Serwis został nazwany *Dla Studentów* i dostępny jest ze strony głównej BPL <http://biblioteka.pollub.pl/dlastudentow.pl>.

Zamiarem twórców serwisu było wskazanie studentom dostępu do podstawowych zasobów wiedzy, ale od razu stało się jasne, że nie mogą być one jednakowe dla wszystkich. Pojawił się pomysł selekcjonowania informacji pod kątem treści zasobów i dedykowania

¹ KOCH, T. Quality-controlled subject gateways: definitions, typologies, empirical overview. *Online Information Review* [on-line]. 2000, tom 24, nr 1 [dostęp 26.10.2016]. ISSN 1468-4527. Dostępny w: <http://dx.oai.org/10.1108/14684520010320040>.

ich konkretnym grupom użytkowników według kierunków studiów. Ostatecznie, ze względu na pokrywanie się wielu dziedzin, zdecydowano, że źródła będą typowane i dzielone bardziej ogólnie, pod kątem wydziałów Politechniki Lubelskiej. Założono, że serwis będzie redagowany przez bibliotekarzy dziedzinowych pracujących w pięciu bibliotekach specjalistycznych, funkcjonujących na wydziałach i będących w strukturze biblioteki².

Realizację przedsięwzięcia zaplanowano z użyciem specjalnej aplikacji, która została zaprojektowana przez informatyków zatrudnionych w BPL. Serwis dziedzinowy *Dla Studentów* posiada pięć zakładek (podstron), które charakteryzują się jednolitą kompozycją i szatą graficzną. Zasadniczy trzon każdej z nich tworzą:

- zasób informacyjny (linki), składający się z działów: zasoby biblioteki specjalistycznej, bazy, encyklopedie, słowniki, dodatkowe źródła,
- zakres świadczonych usług,
- informacje kontaktowe: zdjęcia, telefon i maile bibliotekarzy, godziny otwarcia czytelnicy oraz ostatnio dołączony live czat.

Polecane *Zasoby biblioteki specjalistycznej* są bezpośrednimi linkami do katalogu bibliotecznego, wykazu czasopism w bibliotece specjalistycznej oraz linkami do podręczników w Bibliotece Cyfrowej PL. W katalogu komputerowym BPL odfiltrowane zostały zasoby bibliotek specjalistycznych, tworząc rozróżniane kolorami podkatalogi dla poszczególnych lokalizacji, dzięki czemu student określonego wydziału otrzymuje wyselekcjonowaną z katalogu listę książek dostępnych w jego bibliotece wydziałowej. Liczba pozycji na liście może być dalej ograniczana, zgodnie z dostępnymi funkcjami w katalogu on-line. Ponadto, studenci mają do dyspozycji lokalną bazę Infonet informującą o tytułach czasopism drukowanych dostępnych w każdej bibliotece specjalistycznej oraz o tytułach czasopism elektronicznych indeksowanych w bazach dziedzinowych. Następnym podstawowym źródłem *Zasobów biblioteki specjalistycznej* jest Biblioteka Cyfrowa PL. Dzięki serwisowi studenci trafiają bezpośrednio do kolekcji e-podręczników autorstwa wykładowców PL. Te same podręczniki w wersji drukowanej znajdują się w zasobach biblioteki.

Pozostałe elementy polecanego zasobu informacyjnego, czyli zestaw źródeł i narzędzi – bazy, encyklopedie, słowniki, dodatkowe źródła – opracowywany jest przez bibliotekarzy dziedzinowych. Bazy i inne źródła są przeglądane pod kątem tematycznym i kierunków studiów. Ich zawartość eksponowana jest w sposób ułatwiający dotarcie do ważnych materiałów. Przykładem są chociażby encyklopedie prenumerowane przez bibliotekę w ramach bazy Science Direct. Wyodrębnienie tych tytułów wyraźnie zwiększyło statystyki ich wykorzystania.

---

² Szerzej o roli bibliotekarzy dziedzinowych w działalności Biblioteki Politechniki Lubelskiej: GOŃKA, A. Bibliotekarz dziedzinowy i biblioteki specjalistyczne – cztery lata doświadczeń w Bibliotece Politechniki Lubelskiej. *Biuletyn EBIB* [on-line]. 2016, nr 6 (168) [dostęp 26.10.2016]. ISSN 1507-7187. Dostępny w: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/467/621>.

Wydział Zarządzania i Podstaw Techniki

Student	Poradniki	Szkolenia	Jak korzystać?
Wybrane źródła z zakresu: zarządzania, marketingu, inżynierii produkcji, ekonomii, matematyki i statystyki			
Zasoby biblioteki specjalistycznej			
Katalog Wydziałów Zarządzania i Podstaw Techniki	Zasady udostępniania (paragraf 26, p.2)		
Czasopisma w bibliotece specjalistycznej			
Podręczniki w Bibliotece Cyfrowej PL			
Bazy			
BazTech	Baza zawartości polskich czasopism technicznych (więcej) Film promujący BazTech (więcej)		
BazTOL	Portal zasobów sieciowych z zakresu nauk technicznych (siłotka)		
BazEkon	Adnotowana bibliografia zagadnień ekonomicznych		
EuDML	Baza matematyczna		
DML-PL	Cyfrowa Biblioteka Matematyczna		
Mathematics WWW Virtual Library	Baza matematyczna		
Hindawi	Baza danych Open Access, m. in. matematyka, fizyka, nauki społeczne		
EMIS - European Mathematical Information Service	Baza matematyczna		
Normy Branżowe	w katalogu Biblioteki Cyfrowej		
🔒 Polskie Normy, ISO, EC - aktualne	Aktualne normy udostępniane są z terminali w Ośrodku Informacji Naukowo - Technicznej CIIZT, Nadbystrzycka 36C, p. 308		
Polskie Normy, ISO, EC - archiwalne	Archiwalne normy udostępniane są w formie papierowej w Ośrodku Informacji Naukowo - Technicznej CIIZT, Nadbystrzycka 36C, p. 308		
Katalog Polskich Norm DKN	Źródło informacji o polskich normach		

Bibliotekarze Specjaliści dziedzinowi udzielają informacji bibliotecznej i bibliograficznej
 bwwpt@pollub.pl
 tel. 81 538 4532
 Godziny otwarcia

Anna Pomorska-Kowalczyk
 Ewa Kotuła

Live chat

Il. 1. Serwis *Dla Studentów* – podstrona dla Wydziału Zarządzania i Podstaw Techniki
 Źródło: Wydział Zarządzania i Podstaw Techniki. W: *Biblioteka Politechniki Lubelskiej* [on-line], [dostęp 26.10.2016]. Dostępny w: <http://biblioteka.pollub.pl/dlastudentow/wzipt>.

Co jeszcze zawiera serwis? Oprócz wspomnianych wcześniej linków do źródeł znajdują się tu informacje dotyczące szkoleń – harmonogramy zajęć prowadzonych przez pracowników biblioteki, materiały do szkoleń, testy zaliczeniowe, poradniki, instrukcje korzystania ze źródeł. Dostępne są szczegółowe informacje o zasadach korzystania z biblioteki oraz linki do elektronicznych wersji poradników pisania pracy naukowej. Student ma też możliwość bezpośredniego wejścia na osobiste konto pocztowe lub konto w wirtualnym dziekanacie, gdzie może sprawdzić swoje zaliczenia.

Doświadczenia

O tym, że serwis *Dla studentów* cieszy się popularnością świadczy wykorzystanie przez grupę docelową oraz przez jego twórców na różnych płaszczyznach działalności. Bibliotekarze rekomendują go studentom przychodzącym do biblioteki i pytającym o dodatkowe źródła. Jest także podstawą do pracy indywidualnej ze studentami. *Dla Studentów* odnotowany jest jako literatura podstawowa w sylabusach dla przedmiotów „Przysposobienie biblioteczne” i „Informacja naukowa”. Jest polecany uczestnikom kursów, a bibliotekarze wykorzystują jego treści podczas prowadzenia zajęć. Serwis służy też jako platforma do zaliczenia testów z przedmiotu „Informacja naukowa”.

O przydatności serwisu *Dla studentów* przekonać się też można podczas przygotowywania danych o bibliotece i jej prezentowania w czasie wizytacji Państwowej Komisji Akredytacyjnej (PKA). Po przejściu do zakładki konkretnego wydziału dokładnie widać, jakie zasoby z danej dziedziny wiedzy są dostępne dla poszczególnych kierunków studiów – od informacji katalogowej o pozycjach z księgozbioru BPL, po bazy bezpłatnie dostępne w internecie, słowniki tematyczne, portale, blogi etc. Jest to gotowa, skoncentrowana prezentacja zasobów, która dodatkowo służy przygotowaniu raportu dla PKA.

Statystyki wykorzystania serwisu *Dla Studentów*

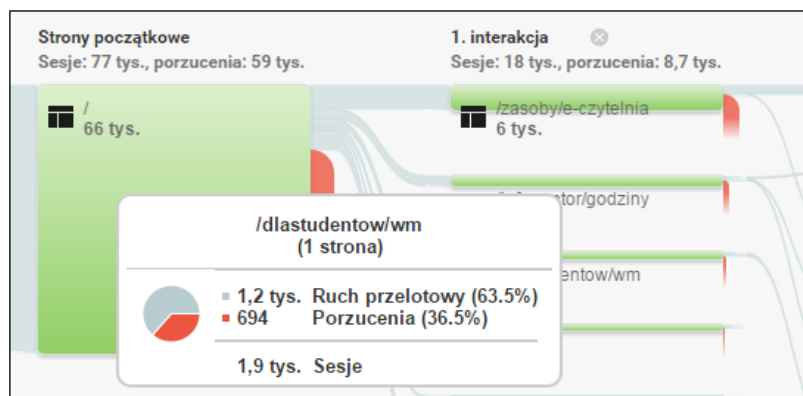
Statystyki wykorzystania serwisu *Dla Studentów* potwierdzają, że jest on często odwiedzany. Prawie 7% wejść w stosunku do innych linków i zakładek na stronie głównej BPL. Tym samym serwis plasuje się na wysokiej pozycji, zaraz po *Katalogu*, *Bibliotece Cyfrowej* i *Multiwyszukiwarce*, wyprzedzając *Godziny otwarcia*, które zazwyczaj generują bardzo duży ruch.

II. 2. Wejścia za strony głównej – rozkład procentowy
 Źródło: Google Analytics.

Badając rozkład ruchu użytkowników na stronie (według danych Google Analytics), widać, że serwis pełni rolę bramy do wskazanych źródeł. Tylko 1/3 z wchodzących tu osób porzuca stronę, a dla większości jest to przejście dalej. Wynika to również z okresowych badań ankietowych dotyczących naszych usług oraz obserwacji przeprowadzanych przez bibliotekarzy³.

³ MATCZUK, E. Zapytaj bibliotekarza na czacie i nie tylko... czyli narzędzia informacyjno-komunikacyjne w Bibliotece. *Biuletyn Informacyjny Politechniki Lubelskiej* 2014, vol. 36, nr 2, s. 35–36. ISSN 1428-4014. MATCZUK, E., PEŁKA-SMĘTEK, K. Biblioteki specjalistyczne w opinii społeczności akademickiej Politechniki Lubelskiej. W: Dudziak, D., Ziółek, M. (red.). *IV Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, 2014, s. 401–410. ISBN 978-83-7493-843-3. PIETRZYK-LEONOWICZ, S., CELOCH, H. Jaka jest rola biblioteki w warsztacie pracy naukowca? Badania jakości usług bibliotecznych w Politechnice Lubelskiej. W: *Znaczenie i badania jakości w bibliotekach: V Konferencja Biblioteki Politechniki Łódzkiej, Łódź-Rogów, 13–15 czerwca 2012 r.: materiały konferencyjne*. Łódź: Biblioteka Politechniki Łódzkiej, 2012, s. 269–283.

Il. 3. Rozkład ruchu użytkowników na jednej z odsłon serwisu
Źródło: Google Analytics.

Plany na przyszłość

Każda usługa, którą Biblioteka Politechniki Lubelskiej udostępnia swoim użytkownikom, w tym też *Dla Studentów*, jest dokładnie monitorowana. Stąd wiadomo, że serwis jest potrzebny jako zasób edukacyjny, ale również jako platforma komunikacji z użytkownikiem. Do współpracy w tworzeniu serwisu zapraszani są studenci. Zbierane są opinie, bibliotekarze prowadzą rozmowy na temat celowości i przydatności usług i na ich podstawie wprowadza się zmiany lub modyfikacje. Planuje się pozyskać do współpracy pracowników dydaktycznych, by móc rozwijać go w kierunku dostarczania informacji o rzetelnej wiedzy, coraz bardziej trafnych pod względem tematyki.

Większa liczba polecanych zasobów będzie powodowała konieczność zmiany organizacji serwisu, i to zarówno zmian w architekturze aplikacji, jak i w pracy bibliotekarzy – redaktorów *Dla Studentów*. Początkowo działania były spontaniczne, ale w miarę rozrastania się serwisu konieczne stało się wprowadzenie procedur, szczególnie dotyczących współpracy redaktorów, polegających głównie na eliminowaniu dublowania się czynności, obsługi live chat. Opracowano już koncepcję dostosowania serwisu *Dla Studentów* pod kątem użytkownika tak, żeby każdy student logujący się na swoje konto (logowanie nie będzie wymagane, ale rekomendowane) czuł się indywidualnie zaproszony i miał przekonanie, że to, co tu znajdzie jest właśnie dla niego, począwszy od informacji o książkach i czasopiśmie drukowanych, po normy, patenty, kolekcje cyfrowe, materiały dydaktyczne, pomoce naukowe itd. Będzie to jego strona startowa, którą może spersonalizować według własnych upodobań. Inne rozwiązania będą wprowadzane na bieżąco, przy czym naczelną zasadą będzie zachowanie przejrzystości serwisu.

Bibliografia:

1. GOŃKA, A. Bibliotekarz dziedzinowy i biblioteki specjalistyczne – cztery lata doświadczeń w Bibliotece Politechniki Lubelskiej. *Biuletyn EBIB* [on-line]. 2016, nr 6 (168) [dostęp 26.10.2016]. ISSN 1507-7187. Dostępny w: <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/467/621>.
2. KOCH, T. Quality-controlled subject gateways: definitions, typologies, empirical overview. *Online Information Review* [on-line] 2000, tom 24, nr 1 [dostęp 26.10.2016]. ISSN 1468-4527. Dostępny w: <http://dx.doi.org/10.1108/14684520010320040>.

3. MATCZUK, E. Zapytaj bibliotekarza na czacie i nie tylko... czyli narzędzia informacyjno-komunikacyjne w Bibliotece. *Biuletyn Informacyjny Politechniki Lubelskiej* 2014, vol. 36, nr 2, s. 35–36. ISSN 1428-4014.
4. MATCZUK, E., PEŁKA-SMĘTEK, K. Biblioteki specjalistyczne w opinii społeczności akademickiej Politechniki Lubelskiej. W: Dudziak, D., Ziótek, M. (red.). *IV Wrocławskie Spotkania Bibliotekarzy*. Wrocław: Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, 2014, s. 401–410. ISBN 978-83-7493-843-3.
5. PIETRZYK-LEONOWICZ, S., CELOCH, H. Jaka jest rola biblioteki w warsztacie pracy naukowca? Badania jakości usług bibliotecznych w Politechnice Lubelskiej. W: *Znaczenie i badania jakości w bibliotekach: V Konferencja Biblioteki Politechniki Łódzkiej, Łódź-Rogów, 13–15 czerwca 2012 r.: materiały konferencyjne*. Łódź: Biblioteka Politechniki Łódzkiej, 2012, s. 269–283.